

**Міжнародний гуманітарний університет
Факультет дизайну і мистецтва
Кафедра кіно і телебачення**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Освітлення, колористика та композиція фільму**

Галузь знань
Спеціальність
Назва освітньої програми
Рівень вищої освіти

02 «Культура і мистецтво»
021 «Аудіовізуальне мистецтво і виробництво»
Аудіовізуальне мистецтво і виробництво
перший (бакалаврський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
старший викладач кафедри кіно і телебачення Цвигуненко Ігор Євгенович	067-266-92-46	hobbynavigator@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Освітлення, колористика та композиція фільму – є однією з найважливіших прикладних і професійних дисциплін, необхідних фахівцям кіно і телевиробництва.

Це дисципліна, що виконує важливе завдання підготовки сучасних фахівців-професіоналів, які здатні органічно поєднувати глибокі теоретичні знання з практичними навичками творчої діяльності.

Метою освітлення, колористичі та композиції фільму як навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів із теоретичними засадами аудіовізуального виробництва, оволодіння основами технічних, технологічних і художніх особливостей кіно та теле процесу; освоєння сучасних технологій та методів кіно та теле виробництва, на базі традиційних; отримання навичок самостійної роботи - в студії, на пленері, в процесі художньої зйомки, так і в прикладних професійних цілях; отримання навичок орієнтування у виборі техніки і програмного забезпечення; правильне використання виразних особливостей композиції та художніх засобів; розвиток творчості здобувачів.

Передумови для вивчення дисципліни. Дисципліна є логічним продовженням курсу «Фотографія та кіно-фото матеріали», «Операторська справа та основа монтажу», «Сценографія та мізансценування», «Кіно-телережисури», «Основи драматургії», і спрямований на поглиблення знань з теорії та практики телевізійного виробництва, що стане основою професійної підготовки майбутніх фахівців аудіовізуального мистецтва і виробництва.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Освітлення, колористика та композиція фільму» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в аудіовізуальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій аудіовізуального мистецтва характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК6. Здатність генерувати нові технологічні ідеї кінотелевиробництва.

ЗК8. Здатність працювати у різноманітних творчих колективах.

ЗК9. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10. Здатність бути критичним та самокритичним.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК1. Високий рівень виконавської майстерності.

ФК5. Усвідомлення взаємозв'язків та взаємозалежності між теорією та практикою аудіовізуального мистецтва та виробництва.

ФК7. Здатність інтерпретувати художній образ аудіовізуальними засобами.

Навчальна дисципліна Освітлення, колористика та композиція фільму забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН1. Володіти методами та прийомами редакторсько-сценарної, режисерської, операторської, звукорежисерської, телеведучої творчо-виробничої діяльності при створенні (виробництві) аудіовізуальних творів.

ПРН2. Володіти методами та навичками роботи з монтажною технікою та програмним забезпеченням.

ПРН3. Володіти методами та навичками роботи зі знімальною та освітлювальною технікою та обладнанням.

ПРН5. Генерувати нові ідеї для втілення їх в аудіовізуальному творі.

ПРН8. Забезпечувати підготовчий, виробничий та пост-виробничий етапи створення (виробництва) аудіовізуальних творів різних видів, жанрів, стилів.

ПРН11. Знати, розуміти і використовувати у професійній діяльності концептуально-видові та стилістичні стандарти телевізійного ефіру, вимоги до особливості роботи у прямому ефірі, підготовки телевізійних програм різних жанрів.

ПРН17. Збирати, оцінювати, аналізувати та обробляти інформацію з використанням сучасних інформаційних технологій та спеціалізованого програмного забезпечення.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

1. збирати, оцінювати, аналізувати та обробляти інформацію з використанням сучасних інформаційних технологій та спеціалізованого програмного забезпечення.
2. володіти методами та навичками роботи зі знімальною та освітлювальною технікою та обладнанням.

Уміння:

1. Реалізовувати нові ідеї в аудіовізуальній творчості на сучасному етапі.

2. Забезпечувати виразність при втіленні авторського задуму аудіовізуального твору.
3. Інтерпретувати художній образ аудіовізуальними засобами.

Навички:

1. Упорядкування набутих знань та навичок роботи з освітлювальною та знімальною технікою та обладнанням. Генерувати нові ідеї для втілення їх в аудіовізуальному творі.
2. Забезпечення підготовчого, виробничого та пост-виробничого етапів створення (виробництва) аудіовізуальних творів різних видів, жанрів, стилів.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
3	90	28	28	34	3	5	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	лекційні заняття	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1: Основи кіно освітлення.	7	2	2	4
Тема 2: Яскравість, освітленість.	7	2	2	4
Тема 3: Малюнок світла.	7	2	2	4
Тема 4: Лінзи в освітлювальних приладах.	7	2	2	4
Тема 5: Прилади спрямованого світла.	7	2	2	4
Тема 6: Освітлювальні прилади фірми ARRI.	7	2	2	4
Тема 7: Освітлювальні прилади Dedolight.	7	2	2	4
Тема 8: Прилади розсіяного світла.	7	2	2	4
Тема 9: Освітлювальні прилади KinoFlo.	8	3	3	4
Тема 10: LED панелі.	8	3	3	4
Тема 11: Кіно-освітлення в павільйоні.	8	3	3	4
Тема 12: Постановочний світло.	8	3	3	4
Усього годин	90	28	28	48
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЕКЗАМЕН				

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Використовуються: цифрова та аналогова відеокамери, допоміжне операторське обладнання, сучасне освітлювальне обладнання, мультимедійний проектор, ноутбук. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, здобувачі отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семестр 5. Робота з сучасними освітлювальними приладами. Тема 1: Основи кіно освітлення. 1. Функції світла. 2. Види освітлення. 3. Принцип роботи зі світлом. 4. Світлове обладнання. 5. Електробезпека.	2
2	Тема 2: Яскравість, освітленість. 1. Поняття: яскравість, освітленість. 2. Коефіцієнт відображення. 3. Сіре поле 18%.	2
3	Тема 3: Малюнок світла. 1. Основні правила освітлення об'єкту зйомок. 2. Творчі можливості світлового малюнка. 3. Види світла: малює, заповнює, що моделює, контровий, ґрунтовий, фоновий.	2
4	Тема 4: Лінзи в освітлювальних приладах. 1. Плоско-опукла лінза. 2. Лінза Френеля. 3. Ступенева лінза.	2
5	Тема 5: Прилади спрямованого світла. 1. Кіно прожектори. Призначення. Оптична схема. 2. Джерела світла в кіно прожекторах. 3. Прилади спрямованого світла. Призначення. Оптична схема. 4. Джерела світла в приладах спрямованого світла.	2

6	Тема 6: Освітлювальні прилади фірми ARRI. 1. Основна лінійка приладів ARRI. Характеристики. 2. Прилади ARRI з вбудованим баластом. 3. Десять схем побудови світла приладами ARRI на знімальному майданчику.	2
7	Тема 7: Освітлювальні прилади Dedolight. 1. Основна лінійка приладів Dedolight. Характеристики. 2. Прилади Dedolight з вбудованим баластом. 3. Схеми побудови світла приладами Dedolight на знімальному майданчику.	2
8	Тема 8: Прилади розсіяного світла. 1. Прилади з дзеркальними лампами розжарювання. Призначення. Оптична схема. 2. Прилади наведено-розсіяного світла з галогенними лампами. Призначення. Оптична схема. 3. Прилади з лампами розжарювання для розсіяного і безтіньового освітлення. Призначення. Оптична схема. 4. Діодні лампи. Характеристики.	2
9	Тема 9: Освітлювальні прилади KinoFlo. 1. Основна лінійка приладів KinoFlo. Характеристики. 2. Прилади KinoFlo з вбудованим баластом. 3. Схеми побудови світла приладами KinoFlo на знімальному майданчику.	3
10	Тема 10: LED панелі. 1. LED панелі із змінним балансом температур. 2. Від чого залежить якість професійної LED панелі? 3. Методи використання LED панелей на знімальному майданчику.	3
11	Тема 11: Кіно-освітлення в павільйоні. 1. Побудова схем світла для светотонального і светотеневого рішення композиції кадру. 2. Малює світло. Прилади для світла, що малює. 3. Заповнює світло. Прилади для світла, що заповнює. 4. Проти світла. Прилади для підсвіти. 5. Фонове світло. Прилади для фонового світла. 6. Додаткові види підсвічування. Очний освітлювач.	3
12	Тема 12: Постановочний світло. 1. Принципи освітлення портрета. 2. Десять способів освітлення портрета двома джерелами світла.	3
	Всього	28

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи здобувачів щодо вивчення дисципліни «Освітлення, колористика та композиція фільму» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.

2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді фотографій, відео та рефератів.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1: Основи кіно освітлення. Функції світла. <u>Реферат</u> 1. Види освітлення. 2. Принцип роботи зі світлом. 3. Світлове обладнання. 4. Електробезпека.	2
2	Тема 2: Яскравість, освітленість. Поняття: яскравість, освітленість. <u>Реферат</u> 1. Коефіцієнт відображення. 2. Сіре поле 18%.	2
3	Тема 3: Малюнок світла. Види світла: малює, заповнює, що моделює, контровий, ґрунтовий, фоновий. <u>Реферат</u> 1. Основні правила освітлення об'єкту зйомок. 2. Творчі можливості світлового малюнка.	2

4	Тема 4: Лінзи в освітлювальних приладах. Різноманітність засобів використання лінз. Реферат 1. Плоско-опукла лінза. 2. Лінза Френеля. 3. Ступенева лінза.	2
5	Тема 5: Прилади спрямованого світла. Кіно прожектори. Призначення. Оптична схема. Реферат 1. Джерела світла в кіно прожекторах. 2. Прилади спрямованого світла. Призначення. Оптична схема. 3. Джерела світла в приладах спрямованого світла.	2
6	Тема 6: Освітлювальні прилади фірми ARRI. Десять схем побудови світла приладами ARRI на знімальному майданчику. Реферат 1. Основна лінійка приладів ARRI. Характеристики. 2. Прилади ARRI з вбудованим баластом.	2
7	Тема 7: Освітлювальні прилади Dedolight. Схеми побудови світла приладами Dedolight на знімальному майданчику. Реферат 1. Основна лінійка приладів Dedolight. Характеристики. 2. Прилади Dedolight з вбудованим баластом.	2
8	Тема 8: Прилади розсіяного світла. Прилади з дзеркальними лампами розжарювання. Призначення. Оптична схема. Реферат 1. Прилади наведено-розсіяного світла з галогенними лампами. Призначення. Оптична схема. 2. Прилади з лампами розжарювання для розсіяного і безтіньового освітлення. Призначення. Оптична схема. 3. Діодні лампи. Характеристики.	2
9	Тема 9: Освітлювальні прилади KinoFlo. Схеми побудови світла приладами KinoFlo на знімальному майданчику. Реферат 1. Основна лінійка приладів KinoFlo. Характеристики. 2. Прилади KinoFlo з вбудованим баластом.	3

10	Тема 10: LED панелі. Методи використання LED панелей на знімальному майданчику. Реферат 1. LED панелі із змінним балансом температур. 2. Від чого залежить якість професійної LED панелі?	3
11	Тема 11: Кіно-освітлення в павільйоні. Побудова схем світла для светотонального і светотеневого рішення композиції кадру. Реферат 1. Малює світло. Прилади для світла, що малює. 2. Заповнює світло. Прилади для світла, що заповнює. 3. Проти світла. Прилади для підсвіти. 4. Фонове світло. Прилади для фонового світла. 5. Додаткові види підсвічування. Очний освітлювач.	3
12	Тема 12: Постановочний світло. Десять способів освітлення портрета двома джерелами світла. Реферат 1. Принципи освітлення портрета.	3
	Всього	28

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювання.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення іспиту (заліку).	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, іспит (залік)
--	---

Питання до екзамену

1. Функції світла.
2. Види освітлення.
3. Поняття: яскравість, освітленість
4. Коефіцієнт відображення.
5. Сіре поле 18%.
6. Основні правила освітлення об'єкту зйомок.
7. Творчі можливості світлового малюнка.
8. Види світла: малює, заповнює, що моделює, контровий, ґрунтовий, фоновий.
9. Плоско-опукла лінза.
10. Лінза Френеля.
11. Ступенева лінза.
12. Кіно прожектори. Призначення. Оптична схема.
13. Джерела світла в кіно прожекторах.
14. Прилади спрямованого світла. Призначення. Оптична схема.
15. Джерела світла в приладах спрямованого світла.
16. Основна лінійка приладів ARRI. Характеристики.
17. Основна лінійка приладів Dedolight. Характеристики.
18. Прилади з дзеркальними лампами розжарювання. Призначення. Оптична схема.
19. Прилади наведено-розсіяного світла з галогенними лампами. Призначення. Оптична схема.
20. Прилади з лампами розжарювання для розсіяного і безтіньового освітлення. Призначення. Оптична схема.
21. Діодні лампи. Характеристики.
22. Основна лінійка приладів KinoFlo. Характеристики.
23. LED панелі із змінним балансом температур.
24. Від чого залежить якість професійної LED панелі?
25. Методи використання LED панелей на знімальному майданчику.
26. Побудова схем світла для светотонального і светотеневого рішення композиції кадру.
27. Малює світло. Прилади для світла, що малює.
28. Заповнює світло. Прилади для світла, що заповнює.
29. Проти світла. Прилади для підсвіти.
30. Фонове світло. Прилади для фонового світла.
31. Додаткові види підсвічування. Очний освітлювач.
32. Принципи освітлення портрета.
33. Десять способів освітлення портрета двома джерелами світла.

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

Денна форма навчання			
Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота здобувача)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен / залік			50
Всього балів			100

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАЇ ЗДОБУВАЧІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	FX	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Войтенко В. У Кіно-колі. Київ : Дух і літера, 2021. 560 с.
2. А. Бирмингем. «Освещение на телевидении» Аспект-Пресс 2006.
3. В. Карлсон. «Настольная книга осветителя» изд-во Флинта, Гитри, 2001.
4. Горпенко В. Колорит в кіно та телемистецтві / В. Горпенко; К.:ДІТМ, 1998.
5. Горпенко, В. Комфортний монтаж / В. Горпенко; К.:ДІТМ, 1998

6. Дмитровський З. Є. Особливості підготовки інформаційного телесюжету / З. Є. Дмитровський // Телерадіожурналістика : історія, теорія, практика, погляд у майбутнє : Зб. наук.-метод. пр. Львів, 1997. С. 92–97.
7. Ілляшенко В. Історія українського кіномистецтва. К.: Вік, 2004.
8. Канюка С., Ілляшенко М. Тележурналістика: документальний фільм. К., 1992.
9. Мащенко І. Міфи і реалії телерадіоєфіру. Київ: Агентство ТРК, 2001. 288 с.
10. Мащенко І. Радіо і телебачення: від джерел – до космічних висот. Київ, Миколаїв: Тетра, 2003. 416 с.
11. Миллерсон Дж. «Телевизионное производство» вид. Гитри - 2004г.
12. Н. И. Утилова. «Монтаж как средство художественной выразительности» уч. пособие И. П. К. 1998.
13. П. Уорд. «Работа с цифровой видеокамерой» изд-во «Мир» в 2001.
14. Т. Грант. «Запись на видеокамеру» изд-во Гитри, 2006.
15. Уорд П. «Композиция кадра в кино и на телевидении» вид. Гитри, 2005.

Допоміжна

1. Українська культура: історія і сучасність – за ред. СО. Черепанової. Львів. 1994.
2. Ширман Р.Н. Алхимия режиссуры. Мастер-класс. К.: Телерадиокурьер, 2008.14.

Інтернет-ресурси

1. Державне агенство України з питань кіно. URL: <https://usfa.gov.ua> (дата звернення: 02.09.2022).
2. Офіційний сайт Одеської обласної організації НСФХУ: <https://www.facebook.com/NSPAU> (дата звернення: 02.09.2022).
3. Офіційний сайт Одеського відділення Національної Спілки кінематографістів України: <http://nsku.od.ua/novosti/712-kira-muratova-kinokonkurs-2019.html> (дата звернення: 02.09.2022).
4. Офіційний сайт Національної ради з питань телебачення та радіомовлення. URL: <https://www.nrada.gov.ua/> (дата звернення: 02.09.2022).
5. Офіційний сайт UA: Культура. URL: <https://culture.suspilne.me> (дата звернення: 02.09.2022).
6. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 02.09.2022).
7. Он-лайн бібліотека. URL: <http://www.lib.com.ua> (дата звернення: 02.09.2022).